

Padomes secinājumi: ceļā uz modernām, atsaucīgām un ilgtspējīgām veselības aizsardzības sistēmām

(2011/C 202/04)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME:

1. ATGĀDINA, ka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 168. pantu, nosakot un īstenojot visus Savienības politikas pasākumus un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis; kā arī Savienības darbībām ir jāpapildina valstu politikas pasākumi un tām jābūt vērstām uz to, lai uzlabotu sabiedrības veselību; turklāt Savienībai jāveicina dalībvalstu sadarbība sabiedrības veselības aizsardzības jomā, vajadzības gadījumā atbalstot to rīcību, un pilnībā jārespektē dalībvalstu atbildība par veselības aprūpes pakalpojumu un medicīniskās aprūpes organizēšanu un sniegšanu;
2. ATGĀDINA Padomes secinājumus par Komisijas Balto grāmatu "Kopā par veselību. ES stratēģiskā pieeja 2008.–2013. gadam", kas pieņemta 2007. gada 6. decembrī;
3. ATGĀDINA Padomes 2006. gada 2. jūnijā pieņemtos secinājumus par ES veselības aprūpes sistēmu kopīgām vērtībām un principiem⁽¹⁾, it īpaši galvenajām vērtībām – vispārējību, kvalitatīvas veselības aprūpes pieejamību, vienlīdzību un solidaritāti;
4. ATGĀDINA Tallinas hartu par veselības aizsardzības sistēmām veselībai un pārticībai, kas parakstīta 2008. gada 27. jūnijā Pasaules Veselības organizācijas (PVO) aizbildnībā;
5. ATGĀDINA Kopīgo ziņojumu par veselības aizsardzības sistēmām, ko Eiropas Komisija (EK) un Ekonomikas politikas komiteja (EPK) galīgajā redakcijā sagatavojušas 2010. gada 23. novembrī, kā arī Padomes secinājumus par EK un EPK Kopīgo ziņojumu par veselības aizsardzības sistēmām, kas pieņemti 2010. gada 7. decembrī;
6. AUGSTU VĒRTĒ Sociālās aizsardzības komitejas (SAK) paveikto darbu un ATGĀDINA mērķus, par kuriem vienošanos panāca Eiropadomes 2006. gada marta sanāksmē saistībā ar atvērto koordinācijas metodi sociālās aizsardzības un iekļaušanas jomā, lai nodrošinātu pieejamu augstas kvalitātes un ilgtspējīgu veselības aprūpi un ilgtermiņa aprūpi;
7. ATGĀDINA diskusiju neoficiālajā veselības aizsardzības ministru sanāksmē, kas notika 2011. gada 4. un 5. aprīlī Gedellē "Pacientu un profesionālu darbinieku ceļi Eiropā – investīcijas nākotnes veselības aizsardzības sistēmās";
8. ATGĀDINA stratēģiju "Eiropa 2020" un ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas ierosmi, izvirzot priekšplānā izmēģinājuma Eiropas jauninājumu partnerību par "aktīvu un veselīgu novecošanu", un tās pastāvīgi veikto darbu;
9. ATZĪST, ka dalībvalstis sastopas ar kopējām problēmām, ko izraisa sabiedrības novecošana, mainīgas iedzīvotāju vajadzības, pieaugošas pacientu prasības, strauja tehnoloģiju izplatīšanās un veselības aprūpes izmaksu pieaugums, kā arī pašreizējā neskaidrā un trauzlā ekonomiskā gaisotne, ko izraisījusi it īpaši nesenā pasaules ekonomikas un finanšu krīze, kas pakāpeniski samazina līdzekļus, kas pieejami dalībvalstu veselības aizsardzības sistēmām. Hronisko slimību pieaugošā izplatība ir viena no galvenajām veselības aizsardzības sistēmu problēmām;
10. ATZĪST, ka, lai gan taisnīgas piekļuves nodrošināšana augstas kvalitātes veselības aprūpes pakalpojumiem nepieciešamu ekonomikas un citu līdzekļu apstākļos vienmēr ir bijis būtisks jautājums, patlaban situācijas mērogi un steidzamība mainās, un, ja šiem apstākļiem nepievērsīsies, tie var kļūt par būtisku faktoru ES nākotnes ekonomikas un sociālajā "ainavā";
11. ATZĪST, ka vajadzīgi gudri un atbildīgi jauninājumi, tostarp sociāli un organizatoriski jauninājumi, lai līdzsvarotu nākotnes prasības ar ilgtspējīgiem līdzekļiem, kurus var atļauties, lai varētu labāk risināt visas šīs problēmas;
12. UZSVER, ka veselības aizsardzības nozarei būtu jāuzņemas atbildīga loma stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā. Ieguldījumi veselības aizsardzībā būtu jāatzīst par ekonomikas izaugsmes veicinātājiem. Veselība ir vērtība pati par sevi, turklāt tā ir priekšnoteikums, lai panāktu ekonomikas izaugsmi;
13. UZSVER, ka, lai izveidotu modernas, atsaucīgas, efektīvas, iedarbīgas un finansiāli ilgtspējīgas veselības aizsardzības sistēmas, kas nodrošinātu visiem taisnīgu piekļuvi veselības aizsardzības pakalpojumiem, var izmantot Eiropas Struktūrfonda līdzekļus, neskarot sarunas par nākotnes finanšu sistēmu, papildinot finansējumu veselības aizsardzības nozares attīstībai tajos dalībvalstu reģionos, kuri var uz to pretendēt, ietverot, *inter alia*, kapitālieguldījumus, it īpaši tāpēc, ka:
 - ļoti svarīgi ir panākt sociālo kohēziju, samazinot esošās būtiskās atšķirības un likvidējot būtisku nelīdzsvarotību veselības aizsardzības jomā starp dalībvalstīm un atsevišķiem dalībvalstu reģioniem,
 - "jaunas paaudzes" pieeju izstrādei veselības aprūpes jomā būs nepieciešams piemērots finansējums, lai veicinātu veselības aizsardzības sistēmu pārveidi un lai līdzsvarotu ieguldījumus ceļā uz jauniem un ilgtspējīgiem aprūpes modeļiem un apstākļiem;

⁽¹⁾ OV C 146, 22.6.2006., 1. lpp.

14. UZSVER, ka būtiska nozīme piemīt ieguldījumu efektivitātei nākotnes veselības sistēmās, un šī efektivitāte būtu jānovērtē un jāpārtrauga attiecīgajām dalībvalstīm;
15. ATŽĪST, ka politikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesā ir svarīgi balstīties uz faktiem, ko sniedz attiecīgas veselības informācijas sistēmas;
16. ATŽĪST, ka Eiropas Savienībā nepieciešams kopīgi izmantot datus par veselības sistēmu modernizāciju un par jaunām pieejām veselības aprūpei;
17. ATŽĪST, ka veselības veicināšana un slimību profilakse ir būtiski faktori veselības sistēmu ilgtermiņa ilgtspējībai;
18. UZSVER, ka pietiekama skaita attiecīgi apmācītu profesionāļu veselības aizsardzības darbinieku pieejamība katrā dalībvalstī ir būtisks priekšnoteikums modernu, dinamisku veselības sistēmu lietošanai un katrai dalībvalstij būtu jāapmierina pašai savas vajadzības un jāievēro PVO pasaules rīcības kodekss starptautiskās darbā pieņemšanas jomā;
19. UZSVER, ka jāapvieno spēki un jāuzsāk koordinētāka ES mēroga sadarbība, lai vajadzības gadījumā atbalstītu dalībvalstu centienus nodrošināt, lai to veselības aizsardzības sistēmas atbilstu nākotnes prasībām, balstoties uz valstu un ES ierosmju dotajiem rezultātiem, kā arī starpvaldību organizāciju, piemēram, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) un PVO, veiktām darbībām;
20. UZSVER veselības ministru vadošo lomu, izstrādājot un īstenojot efektīvas, uz veselības politiku balstītas pieejas, lai adekvāti risinātu makroekonomikas, veselības un sabiedrības problēmas, tostarp tās, kas saistītas ar sabiedrības novecošanos, un nodrošinot nākotnes ilgtermiņa veselības nozares stratēģijas, īpašu uzsvaru liekot uz ieguldījumiem veselības nozarē un uz cilvēkresursu stratēģijām;
21. AICINA dalībvalstis:
- pastiprināt apņemšanos aktīvi iesaistīties efektīvu, uz veselības aizsardzības politiku orientētu pieeju izstrādē, lai pienācīgi risinātu makroekonomiskās problēmas un veselības aizsardzības un sociālās problēmas,
 - nodrošināt, lai veselības aizsardzības jautājumu pienācīgi risina valsts reformu programmās, kuras dalībvalstīm jāiesniedz saskaņā ar stratēģiju "Eiropa 2020",
 - pārskatīt to, kā tiek uztverta veselības aizsardzības politika, aktualizējot to makroekonomikas jautājumu dēļ, kā arī mainot uztveri un to neuzskatot vairs tikai par izdevumu kategoriju, bet gan par acīmredzamu ekonomikas izaugsmes veicinātāju,
 - apsvērt inovatīvas pieejas un veselības aprūpes modeļus, lai risinātu problēmas, un izstrādāt turpmākas ilgtermiņa veselības aizsardzības nozares stratēģijas, īpaši uzsverot efektīvu ieguldījumu veselības aizsardzības nozarē un cilvēkresursos ar mērķi pāriet no sistēmām, kā pamatā ir slimnīcas, uz integrētas aprūpes sistēmām, lai palielinātu vienlīdzīgu piekļuvi augstas kvalitātes aprūpei un samazinātu nevienlīdzību,
- turpināt integrēti nostiprināt veselības veicināšanu un slimību profilaksi, ņemot vērā pieeju veselības aizsardzības jautājumiem visās politikas jomās,
- sekmēt veselības tehnoloģiju novērtējumu un nodrošināt labāku e-veselības risinājumu izmantošanu, lai nodrošinātu līdzekļu racionālāku izmantojumu un sniegtu ieguvumus veselībai un veselības aizsardzības sistēmām,
- sekmīgāk izmantot ES finansējuma programmas, tostarp arī struktūrfondus, ar kurām var veikt inovācijas veselības aizsardzības sistēmā un samazināt nevienlīdzību veselības aizsardzības jomā un kuras var paliecināt turpmāku ekonomikas izaugsmi;
22. AICINA dalībvalstis un Komisiju:
- sākt pārdomu procesu Sabiedrības veselības aizsardzības jautājumu darba grupas augstāko amatpersonu līmeņa vadībā, lai apzinātu efektīvas iespējas ieguldīt veselības aizsardzības jomā, tādējādi cenšoties iegūt modernas, atsaucīgas un ilgtspējīgas veselības aizsardzības sistēmas,
 - lai sāktu pārdomu procesu un sasniegtu tajā nospraustos mērķus:
 - lūgt Sabiedrības veselības aizsardzības jautājumu darba grupai augstāko amatpersonu līmenī vadīt pārdomu procesu, izveidot ceļvedi un noteikt praktiskos pasākumus,
 - lūgt Sabiedrības veselības aizsardzības jautājumu darba grupai augstāko amatpersonu līmenī regulāri uzturēt dialogu ar EPK un SAK,
 - sekmēt dalībvalstu piekļuvi neoficiāliem un neatkarīgiem speciālistu padomiem tajās politikas jomās, kas saistītas ar šo pārdomu procesu,
 - pārdomu procesā iekļaut šādus konkrētus mērķus:
 - pastiprināti nodrošināt to, lai veselības aizsardzību pietiekami pārstāvētu jautājumos, kas saistīti ar stratēģiju "Eiropa 2020" un Eiropas pusgada procesu,
 - apmainīties ar pieredzi un labāko praksi, kā arī tās analizēt, lai varētu veiksmīgāk un efektīvāk izmantot struktūrfondus attiecībā uz ieguldījumiem veselības aizsardzībā,

- apmainīties ar pieredzi, labāko praksi un zinātību par to, kā izprast un atbilstīgi risināt sabiedrības augošās un mainīgās vajadzības veselības aizsardzības jomā, jo īpaši iedzīvotāju novecošanās dēļ, un efektīvi plānot ieguldījumus veselības aizsardzības nozarē,
- sadarboties, novērtējot un pārbaudot to, cik efektīvi ir ieguldījumi veselības aizsardzībā,
- ņemt vērā programmas, datus, zināšanas, pierādījumus un zinātību, kuras pastāv Eiropas Savienībā, starpvaldību organizācijās, jo īpaši PVO un ESAO, un dalībvalstīs, tādējādi izvairoties no darba dubultošanas;

23. AICINA Komisiju:

- atbalstīt dalībvalstu centienus sākt un īstenot pārdomu procesu,
- ar piemērotiem pasākumiem atbalstīt pārdomu procesu, tostarp atvieglojot piekļuvi neoficiāliem un neatkarīgiem daudznozaru speciālistu padomiem, ko var sniegt

pēc dalībvalstu un/vai Sabiedrības veselības aizsardzības jautājumu darba grupas (augstāko amatpersonu līmenī) lūguma,

- sekmēt to, lai veselības aizsardzības nozare būtu pietiekami nozīmīga stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā, un atbalstīt regulāras turpmākas diskusijas ar dalībvalstīm par attiecīgajā brīdī aktuālo situāciju,
- uzsvērt veselības aizsardzības nozares būtisko ekonomisko nozīmi, lai mainītu uztveri un veselības aizsardzību neuzskatītu vairs tikai par izdevumu kategoriju, bet gan par atzītu ekonomikas izaugsmes veicinātāju,
- nodrošināt dalībvalstīm efektīvus līdzekļus un metodes, lai izvērtētu veselības aizsardzības sistēmu darbību,
- rast jaunas iespējas atbalstīt dalībvalstu centienus risināt turpmākas vajadzības saistībā ar ieguldījumiem veselības aizsardzībā,
- regulāri sniegt Padomei ziņojumus, lai palīdzētu sekmēt pārdomu procesu, pirmo ziņojumu iesniedzot 2012. gada beigās.